

Norsk Lovtidende.

Udgiven efter offentlig Foranstaltning

ifølge Lov af 1ste April 1876.

N°. 12.

Udgivet 6te Juni.

1883.

Høieste Resolution

af 1ste Juni.

1 Juni.

J. Henheld til Lov om Bykommunernes Skattevæsen af 15de April 1882 § 5 meddeles Stadsfæstelse paa de af Hønefoss Kjøbstads Kommunebestyrelse under 27de Februar d. A. besluttede Vedtægter angaaende Skattetaxter og Førelse af For- tegnelse over skattepligtige Eiendomme i nævnte Kjøbstad, saaledes som disse Vedtægter, hvad sammes § 10 angaar, ere for- andrede ved Kommunebestyrelsens Beslutning af 16de Mai d. A.

De approberede Vedtægter ere efter dette saalydende:

§ 1. Eiendomsskatten fordeles af Raadstuskriveren paa de inden Byens Grændser beliggende Bygninger og Grundeieendomme, hvad enten disse bestaa af bebyggede eller ubebyggede Grunde, Vandfald, Løkker, Lastetomter, Fabrikker eller deslige, forsaavidt de ikke ved Lov om Bykommunernes Skattevæsen af 15de April 1882 udtrykkelig er fritagne for Eiendomsskats Svarelse, eller de tilhøre Byen eller dens Fattigvæsen.

§ 2. Til at taksere enhver efter foregaaende § skattepligtig Eiendom udnævnes af Magistrat og Formandskab, saasnart disse Vedtægter har erholdt Kongelig Stadsfæstelse, 3 Taksationsmænd og 6 Overtaksationsmænd af Byens Indvaanere samt saamange Sup- pleanter, som af Magistrat og Formandskab ansees fornødent.

§ 3. Enhver, som udnævnes til Taksationsmand, er pligtig til at overtage dette Embed, med mindre han er over 60 Aar gam- mel eller forhindres ved Svagelighed eller sin borgelige Stilling. Spørgsmaalet om, hvorvidt de to sidstnævnte Omstændigheder bør fritage vedkommende for Arbeidet, afgjøres af Amtmanden, saafremt Magistrat og Formandskab ikke finder tilstrækkelig Grund til at fritage ham.

§ 4. Af de tre Taksationsmænd udgaar en ved hvert Aars Udgang, første Gang ved 1883 Aars Udgang og de to første Gange efter Lodtrækning. Det ledige Embed besættes af Magistrat og Formandskab. Den udtrædende kan undslaa sig for Gjenvalg

1 Juni. i lige saa lang Tid som han har forrettet. Bliver Ombudet ledigt af anden Grund end forannævnt, vælger Magistrat og Formandskab en ny Mand, der har at forrette indtil den Tid, da den skulde have udraadt, i hvis Sted han er valgt. Overtaksationsmænd og Suppleanter udnævnes paa ubestemt Tid og kan af Magistrat og Formandskab naarsomhelst fritages for sit Hverv.

§ 5. Den første almindelige Taksation af samtlige skattepligtige Eiendomme paabegyndes snarest muligt, efterat disse Vedtægter har erholdt Kongelig Stadfæstelse, og skal være endelig sluttet og indført i en af Magistraten autoriseret Protokol inden Udgangen af Maret 1883. Ansættelse til Eiendomsstat efter samme sker første Gang for 1884 Mars Skatter.

§ 6. Omtaksation af samtlige skattepligtige Eiendomme bør foregaa saa ofte, som Formænd og Repræsentanter finder det hensigtsmæssigt. Taksation af enkelt Eiendom skal foregaa, naar der ved samme er foregaaet Deling eller Forandringer, som efter Formandskabets Skjon mærkeligt forhoier Værdien. Nedsættelse i en Eiendoms Taksationsværdi kan udenfor de almindelige Taksationer kun finde Sted, naar Bygningen nedrives eller af Jlden fortæres, eller naar Magistrat og Formandskab paa Grund af specielle af Eieren oplyste Omstændigheder, der forringer Værdien, undtagelsesvis bevilger Omtaksation.

§ 7. Overtaksationsmændene tilkommer ikke nogen Betaling for Udførelsen af deres Hverv. I det Tilfælde at samtlige Byens Eiendomme bliver at værdsætte, nyder Taksationsmændene Godtgjørelse for deres Arbejde, men ellers ikke. Godtgjørelsen bliver i Mangel af mindelig Overenskomst at bestemme af Formænd og Repræsentanter med Overøvrighedens Approbation.

§ 8. For Eiendommenes Taksation skal følgende Regler gjælde:

a. Taksationssummen bliver det Beløb, hvortil Eiendommen paa Grund af sin Bestaanden og Beliggenhed efter gjældende Priser antages ved Salg at kunne udbringes.

b. Den Tomt, hvorpaa en Bygning er opført, tilligemed tilhørende Gaardsrum og Have takseres underet med Bygningen. Taksationsmændene have, om fornødiges, ved Skjon at afgjøre, hvad der til en Bygnings Gaardsrum eller Have bliver at henregne.

c. Enhver Eiendom skal altid ansættes i Takst til et med 10 deleligt Antal Kroner.

d. Naar Taksation er afholdt i Henhold til § 5 og § 6 1ste Punktum, udlægges Forretningen til almindeligt Eftersyn i 4 Uger. Inden Udløbet af denne Tid kan vedkommende Eier eller Formandskabet indgive Klage over Forretningen til den af Overtaksationsmændene, som opgives i Bekjendtgjørelsen om Forretningens Udlæggelse. Naar Taksation er foregaaet i

Henhold til § 6 2det og 3die Punktum, kan vedkommende 1 Juni.
Eier eller Formandskabet indgive Klage over Forretningen til
Overtaksationsmændene inden 4 Uger fra dens Slutning.

e. De mere specielle Regler for Takstationen, som maatte udfæ-
ves, gives af Magistrat og Formandskab.

§ 9. Den Forandring i Eiendomsffakten, der bliver en Følge
af en Eiendoms forandrede Takstationsværdi, indtræder for de al-
mindelige Omtakstationers Vedkommende fra 1ste Januar i det Aar,
som følger efter samtlige Omtakstationers Slutning, men for de Tak-
stationers vedkommende, der afholdes i Henhold til § 6 2det og
3die Punktum, fra 1ste Januar det Aar, som følger efter Omtak-
stationens Slutning, om end Overtakst senere kan begjæres.

§ 10. Forat Formandskabet kan sættes istand til at afgjøre,
hvorvidt Takstation bør afholdes i Henhold til § 6 2det og 3die
Punktum, paaligger det Raadstusriveren som Fører af Brandforsik-
ringsprotokollerne for Byen at meddele Formandskabet Underretning,
naar en Bygnings Brandforsikringssum paa Grund af Forandringer,
der med samme er foretagen, forhøies, eller naar en forhen ikke
forsikret Bygning assureres. Ligeledes har Pantebogsføreren at
meddele Formandskabet Underretning, naar et Skjøde, hvorved en
Eiendom deles, er bleven thinglæst. Formandskabet har da at be-
sørge hver særskilt Del ansat til Eiendomsffak. Opføres nye Byg-
ninger, der ikke forsikres i den almindelige Brandkasse, er Eieren
forpligtet til inden 3 Maaneder, efterat Bygningen er bragt under
Tag, at anmeldte dette til Formandskabet.

Lov

angaaende Lapperne i de forenede Kongeriger
Norge og Sverige.

Vi Oscar, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige,
de Gothers og Venders,
Gjøre bitterligt: At Os er bleven forelagt det nu for-
samlede ordentlige Storthings Beslutning af 24de Mai dette Aar,
lydende:

§ 1. Lap, som paa den her nedenfor tilladte Naade vil
flytte med sine Ren frem og tilbage mellem Norge og Sverige,
skal være enten norsk eller svensk Underfaat.

§ 2. Ønsker norsk Lap at blive svensk eller svensk Lap at
blive norsk Underfaat, skal, naar iøvrigt derfor ingen lovlig Hin-
dring, er Udslytningsattest paa Forlangende meddeles ham, i Norge
af vedkommende Foged og Sognepræst, i Sverige af vedkommende

2 Juni.

2 Juni. Lensmand og Kyrkoherde. Dog er han ikke fri for Skatter eller andre offentlige Forpligtelser i det Rige, hvis Undersaat han hidtil har været, forinden han, overensstemmende med de i det andet Rige derom gjældende Forrifter, er bleven dettes Undersaat og har forevist Attest herom hos fornævnte Embedsmænd, samt har ophørt i det Rige, hvorfra han er udslyttet, at benytte Bete udenfor, hvad der i § 3 er tilladt.

§ 3. Lapperne have Frihed til aarlig at flytte med sine Ren fra det ene Rige ind i det andet og at opholde sig paa de Steder, hvor hvert Riges Lapper efter gammel Sædvane hidindtil have søgt hen, samt at betjene sig af Land og Vand saavel til deres egen og deres Rens Underholdning med Jagttagelse af denne Løvs Forrifter, som til Jagt og Fisseri lige med Rigets egne Undersaatter. Medmindre vedkommende Fordeieres eller Brugeres Samtykke dertil erhverves, eller usædvanlige Veirforhold ere til Hinder for Flytningen, maa svenske Lapper med sine Ren ikke opholde sig i Norge til andre Tider af Aaret end i Mai, Juni, Juli, August og September Maaneder, eller norske Lapper under de nævnte Maaneder med sine Ren opholde sig i Sverige; dog have Lapperne i de Trakter, hvor de efter gammel Sædvane have pleiet til hvilefsomhelst Aarstid at søge Bete for sine Ren paa Fjeldene paa begge Sider nær Rigsgrændsen, fremdeles hertil Ret i samme Udstrækning som hidtil, og bliver nærmere Bestemmelse om de Grændser, inden hvilke en saadan Betesret kan udøves, i fornødent Fald at afgive af Kongen. Overtrædelse af det i denne § givne Forbud straffes med Bøder, første Gang indtil Kr. 40 og i Gjentagelses-tilsælde indtil det Dobbelte.

Foraaaviddt der ved særskilt Lov i noget af Rigerne er eller fremtidig bliver tillagt dets egne Lapper større Ret til Renbete eller Skovfang, end i nærværende Lov bestemt, skal saadan Ret ogsaa tilkomme det andet Riges Lapper i de Trakter, hvor de, efter hvad oven er bestemt, have Ret til at opholde sig.

§ 4. Under sit Ophold paa de i § 3 nævnte Steder have Lapperne Ret til i Skov at betjene sig til egen Fornødenhed af Tørt og Vindsalb, Ener og Vidiebuske, samt tillige af vøgende Lovtræer. I Statens Skove erlægges herfor ingen Betaling og heller ikke i private Skove for Tørt og Vindsalb, Ener og Vidiebuske. Derimod ere Lapperne forpligtede til for de vøgende Lovtræer, som de benytte i private Skove, at erlægge en billig Erstatning, som, hvis vedkommende Lap og Skovens Eier ikke blive enige, bestemmes ved Skjon afgivet af Lensmanden eller hvem Anden, Amtmanden dertil bemyndiger, samt af to Mænd, en opnævnt af hver af Parterne. Undlader nogen af Parterne at udse Skjonsmand, opnævner Administrator denne blandt Lagrettesmændene. Varsel til Skjonnet gives som for Forligelseskommissionen bestemt. For Skjonsforretningen tilkommer dens Bestyrer den for Lensmænd be-

stemte Skjeds- og Diætgodtgjørelse. Den af Administrator opnævnte 2 Juni. Lagrettesmand tilkommer Kr. 1.60 for hver Forretningsdag. Skjonsretten bestemmer, om og isaafald hvorledes Udgifterne ved Skjønnet skulle fordeles paa Parterne, eller om de kun skulle falde den ene og isaafald hvilken af Parterne tillast. Skjønnet er ikke Gjenstand for Overstjøn eller særskilt Paaanke, og kan det ved samme fastsatte Beløb og Forretningens Omkostninger strax inddrives ved Udpantning.

Til Opførelse eller Ombygning af Gjerder og Gammer eller Huse maa vøgende Løvtræer af Lapperne kun tages efter Udvísning, der skal gives paa for Lapperne saavidt muligt bekvemt Sted og meddeles uden Omkostning i Statens Skove af vedkommende Forstbetjent og i private Skove af Eieren, eller, hvis Eieren ikke uden Tidsophold meddeler Udvísning, eller Lappen ikke med ham bliver enig, af den offentlige Betjent, som Amtmanden eller Landshövdingen har dertil bemyndiget. Dog have Lapperne Ret til uden Udvísning at tage ogsaa vøgende Løvtræer til Opførelse af nye Gjerder, hvor Trævirke, som af dem paa deres Sommeropholdssteder lovligen er benyttet til Gjerder, findes ved deres Tilbagekomst uden deres Samtykke bortført eller gjort utjenligt.

Lap, som over Hugst eller bemægtiger sig Trævirke af andet Slags end ovenfor nævnt eller af større Mængde end til eget Brug fornødent, eller som overtræder det oven givne Forbud mod uden Udvísning at tage vøgende Løvtræ til Gjerder, Gammer eller Huse, eller som undlader inden sin Tilbageflytning Høst eller Vaar at anmelde for vedkommende Eier, hvad han har taget af vøgende Løvtræer i privat Skov, anses med Bøder indtil Kr. 40, saafremt ikke Forseelsen efter den almindelige Lovgivning medfører større Ansvar. Vøgende Løvtræer, som hugges i Statens Skove for af Lapperne at benyttes til Gjerder, skulle af dem afsættes. Lap, som forsømmer dette, straffes med Bøder indtil Kr. 40. Trævirke, som af Lapper lovligen er benyttet paa deres Sommeropholdssteder til Gjerder, Gammer, Teltstænger eller andre lignende varige Indretninger, maa ikke af Grundens Eier bortføres eller gøres utjenligt for vedkommende Lapper uden disses Samtykke. Grundeier, som handler herimod, anses med Bøder indtil Kr. 40, saafremt ikke Forseelsen efter den almindelige Lovgivning medfører større Ansvar.

§ 5. Ved Rydning, Dyrkning eller Indhegning af Jord maa Lapperne ikke berøves saadanne gamle Renveie, som fremdeles ere for dem fornødne. Ere saadanne Veie allerede paa ommeldte Maade blevne stængte, skulle de ved offentlig Foranstaltning igjen aabnes for Lapperne.

§ 6. De Strækninger, i hvilke Lapperne søge Bete for sine Ren, kunne inddeles i Distrikter, inden hvilke de Lapper, som der opholde sig med sine Ren, skulle i de Tilfælde og paa den Maade,

2 Juni. som omhandles i nærværende Lovs § 9, tredie og fjerde Led, være underkastede Ansvar for Skade, som af Rensdyrene tilføies den jordbrugende Befolknings Eiendom.

§ 6. I hvilke Trakter Distriktsinddeling skal finde Sted samt Distrikternes Grændser bestemmes af Kongen.

For at en Strækning, hvor Lapperne have Ret til at søge Bete for sine Ren, skal kunne medtages under Distriktsinddelingen, bør der findes eller aabnes Renveie inden samme af saadan Beskaffenhed, at Lapperne ved at betjene sig af dem kunne med tilbørlig Bevogtning afholde Renerne fra dyrket Mark. Distrikterne bør, under fornødent Hensyn til Dyrenes Natur samt til Landskabets Udstrækning, Beskaffenhed og Bebyggelsesforhold, begrændses saaledes, at de Ren, som søge Bete inden hvert Distrikt, kunne antages i Mangel af Bevogtning at ville i Lobet af Betningstiden streife omkring i det hele Distrikt, men uden at gaa over til noget andet Distrikt.

§ 7. Lap, som vil med Ren flytte til Trakt, hvor Distriktsinddeling finder Sted, er forpligtet til for Hjemstedets Lensmand at opgive sit eget og medfølgende Husfolks Navne, det Distrikt, inden hvilket han agter at tage Ophold, saavel som Antallet af de Ren, han vil føre med sig, og hvem der eier disse. Flytter Lap uden at have meddelt denne Opgave, eller opgiver han sine Ren saameget som en Femtedel under det virkelige Antal, bøder han indtil Kr. 40. I hvert Rige skulle de Lapper, som have anmeldt, at de ville tage Ophold inden et og samme Distrikt, ved en Forretning, som bestyres af vedkommende Lensmand, vælge af sin egen Midte en Formand og en Næstformand. Naar disse ere valgte, meddeles dem Bestikkelse, hver i sin Egenkab, af Amtmanden eller Landshovdingen, hvorhos Formanden af Lensmanden erholder Fortegnelse over alle de Lapper, der komme til at staa under hans Opsyn, hvilken Fortegnelse tillige skal indeholde de af disse overensstemmende med foranstaaende Bestemmelse til Lensmanden afgivne Opgaver. Af denne Fortegnelse indsender desuden Lensmanden 2 Exemplarer til Amtmanden eller Landshovdingen, som oversender det ene Exemplar til Amtmanden eller Landshovdingen i det Amt eller Lehn, Distriktet tilhører, tilligemed Opgaver over de valgte Formænd og Næstformænd. Skulde sidstnævnte Landshovding eller Amtmand finde, at et større Antal Ren, end Rummet med Rimelighed tillader, er opgivet for noget enkelt Distrikt eller andet Omraade, har han at henvise det overskydende Antal til nærmeste Distrikt eller Omraade, hvor Rum findes, og derom at underrette Amtmanden eller Landshovdingen i det Amt eller Lehn, fra hvilket Flytningen skal ske, saa betimeligt, at Lapperne kunne saa Rundskab om den trufne Bestemmelse, inden Flytningen foretages. Lap, som saaledes er henvist til et vist Distrikt eller Omraade, men flytter andetsteds hen og ikke inden en af Amtmanden

eller Landshøvdingen fastsat Frist flytter de under hans Tilsyn 2 Juni. værende Ken til det anviste Omraade, ansees med Boder, første Gang indtil Kr. 40 og i Gjentagelsestilsælde indtil det dobbelte. Ved Nummets Fordeling iagttages, saavidt Gjordenes Størrelse det tillader, at hver Keneier henvises til det Distrikt eller andet Omraade, hvor han selv eller, om han har levet i Fællig med Forældre eller Svigerforældre, disse Mæret forud havde Bete for sine Dyr. Maa nogen paa Grund af Nummets Utilstrækkelighed dog vises andetsteds hen, har den Keneier Fortrinsret til at forblive paa Stedet, som længst der har haft Bete for sine Dyr.

Tiden og Formen for Afgivelsen af de i denne § foreskrevne Opgaver, ligesom ogsaa for Valg af Formænd, bestemmes af Amtmanden eller Landshøvdingen, hvilken ogsaa forøvrigt, hvor disse Bestemmelser maatte vise sig utilstrækkelige til Diemedets Opnaaelse, træffer de dertil fornødne yderligere Forordninger.

Skvad i denne § er bestemt, skal ogsaa gjælde om Lapper, som vil med Ken flytte til Trakt, der ikke er inddelt i Distrikt, men med Hensyn til hvilken Rongen særskilt bestemmer, at Nummeldelsespligt skal finde Sted, og skal i dette Tilsælde af Lappen for Hjemstedets Lensmand opgives iftedetfor Distrikt det Sogn eller lignende Omraade, inden hvilket han agter at tage Ophold.

§ 8. Det paaligger enhver Formand og Næstformand:

a) at indfinde sig i sit Distrikt senest til samme Tid som de didhen først ankommande Lapper og at forblive der, indtil de til hans Distrikt hørende indflyttede Lapper i det Hele have begivet sig derfra;

b) inden 8 Dage efter Ankomsten til Distriktet for vedkommende Lensmand at forevise sin Bestikelse tilligemed Fortegnelsen over de Lapper, som have anmeldt at ville tage Ophold inden Distriktet, samt tillige at opgive det Sted, hvor saavel Formanden som Næstformanden sædvanlig vil være at træffe;

c) saa snart ske kan, at erkyndige sig om de til Distriktet hørende Lappers Opholdssteder saavel som om dem, der flytte gennem Distriktet og i Tilsælde af, at Lapper, som ikke ere optagne paa Fortegnelsen, opholde sig der, eller at Rogen har opgivet Antallet af sine Ken urigtigt, da derom underrette Lensmanden.

Det skal videre være Formandens eller i hans Forsald Næstformandens Pligt:

d) at tilse, at Lapperne med Omhu vogte sine Kenhjørde, og i det Hele taget at befordre god Orden samt i Tilsælde af Uvisheder med den jordbrugende Befolkning søge at bilægge disse;

e) efter behørig Indkaldelse at indfinde sig ved Besigtelser samt Syn og Skjon, der afholdes i Anledning af Skade, som nogen opgiver at være bleven ham tilføiet af Ken inden Distriktet, og naar derunder eller ved foresaldende Rettergang Spørgsmaal opstaar om Skyldighed for de under Formandens Tilsyn staaende

2 Juni. Lapper til Fællesansvar for opstaaet Skade, da at handle paa deres Vegne, hvorved han, om dertil findes Grund, har Ret til paa nævnte Lappers Vegne at indgaa Forlig om Erstatning for Skade og derved foranledigede Skjøn- og Sagsomkostninger:

f) at søge opdaget, ved hvis Ren opgiven Skade er bleven forarsaget inden Distriktet, og naar han tilkaldes til Besigtelse, Syn eller Skjøn over Skaden, til Forretningen at indkalde den eller de Skyldige, om disse ere ham bekendte.

Formændene vælges hver Gang for et Aar. De kunne udslaa sig for Gjenvalg til Formand eller Næstformand i ligesaa lang Tid som den, hvori de senest have indehavt Ombudet. Næstformændene vælges ligeledes for et Aar ad Gangen, men kunne det følgende Aar gjen vælges til Formænd eller Næstformænd. Efter at have indehavt Ombudet 2 Aar ere de fri 1 Aar.

§ 9. 1. Det paaligger Lapperne ei alene noie at tage sig i Agt for selv at tilsoie Landets Indvaanere nogen Skade paa deres Eiendom, men ogsaa med Omhu at vogte sine Ren, saa at Skade ikke af dem forøbes.

2. Skade, som af Ren forboldes paa Ager, Eng, Skov eller Maltbærland, skal erstattes af den eller dem, ved hvis Ren Skaden er forarsaget. Det samme gælder om Skade paa Uden- gsaatter, som ere forsynede med saadant Hegn, som af Kongen bestemmes, eller, uden at være indhegnede, Aar om andet have været brugte og bruges til Slaat samt ved gjenstaaende Hæjer, Grøfter, Rydning eller paa anden Maade tydelig fremtræde som Slaatte- land. Gjøres saadan Skade med Forsæt eller formedelst grov Uagtsomhed i Dyrenes Bevogtning, skal den Skyldige desuden for hver Gang bøde indtil Kr. 40, hvilke Bøder dog bortfalde, naar Forlig indgaaes om Skadeserstatningen. Lap, af hvis Renvogter saadan Forseelse som ny nævnt er begaaet, skal ansvare for Udredelsen af de Bøder, som maatte idømmes Renvogteren.

3. Sker Skade paa Eiendom af ovennævnte Beskaffenhed inden saadant Distrikt, som i § 6 omhandles, og kan det ikke opdages, ved hvis Ren Skaden er forarsaget, paahviler Erstatningspligten de Lapper, som have sit Tilhold i Distriktet, og skal Erstatningsbeløbet tilligemed Skjøn- og Sagsomkostninger fordeles paa dem i Forhold til det Antal Ren, hvormed enhver af dem tilhører Distriktet. Derfor paa den Tid, da Skade skede, Ren, tilhørende andre Lapper end dem, som have anmeldt at ville tage Ophold i Distriktet, være paa Flytning gennem samme eller forøvrigt op- holdt sig der, skulle ogsaa disse fremmede Lapper i et til Antallet af disse deres Ren svarende Forhold deltage i Erstatningen. Kan Lap, forinden i Sagen Forlig er indgaaet eller Dom falder, godt- gjøre, at Skaden ikke er forøvet ved hans Ren, er han fri for at deltage i Erstatningen. Inden Strækninger, hvor Distriktsinddeling ei er iværksat, finder den her fastsatte Fællesansvarlighed ikke Sted.

4. Sker Skade paa Udmærk, som ikke ovenfor er omhand- 2 Juni.
let, saa at Jordens Eier eller Bruger derved kommer til at savne
fornødent Bete for sit Bosæ, erstattes Skaden ligeledes efter samme
Forskrifter, som her ovenfor ere givne. Dog skal det, hvad sær-
skilt angaar Tromsø Amt, ikke medføre Erstatningsansvar, om Ren
komme ind og bete paa saadan Udmærk i Tiden for hvert Mars
1ste Juli, naar denne Frihed kun ikke af Lapperne benyttes saale-
des, at Enkeltmand derved i væsentlig Grad bebyrdes. I Tromsø
Amt skal ei heller Skade erstattes i saadan Udmærk, beliggende i
en vis Afstand fra Jordeierens eller Brugerens faste Bosæl, hvil-
ken Afstand for Tiden fra og med den 1ste til og med den 7de
Juli bestemmes til 3 Kilometer eller derover, og for den Tid, i
hvilken svenske Lapper forøvrigt have Ret til at opholde sig i
Norge, til 6 Kilometer eller derover.

§ 10. Er under Lappernes Ophold i Norge Skade ved
deres Ren tilføjet nogen dersteds Boende, saaledes som i § 9 om-
handlet, og vil den Skadelidte gjøre sin Ret til Erstatning gjæl-
dende, skal han, saafremt saadan Forretning som i næste § fore-
skrevet ikke kan blive afholdt senest 3 Gange 24 Timer, efterat
Skaden er opdaget, snarest muligt tilkalde 2 uvillige og kyndige
Mænd, der samtidig bør møde paa Aastedet samt efter foretagen
Besigtelse af Skaden og Undersøgelse af sammes Oprindelse derom
afgive Erklæring efter bedste Skøn, saaledes som de med sin Ed
ville forsvare. Til denne Forretning skal den Skyldige, om han
er kjendt, men i modsat Fald, naar Skaden er skeet inden For-
mandsdistrikt, vedkommende Formand eller Næstformand for de
Lapper, som der have sit Tilhold, tilkaldes. Er der ikke Afgang
til at forkynde saadan Kaldelse for Vedkommende inden 48 Timer,
efterat Skaden er opdaget, tilkaldes i Stedet en af de i Nærheden
værende Lapper, eller, naar Skaden er skeet inden Distrikt, hvor
baade norske og svenske Lapper opholde sig, en af hvert Folk. La-
der heller ikke dette sig gjøre inden nys anførte Frist, eller udebli-
ver nogen af de tilkaldte Mænd, skal Forretningen dog derved ikke
opholdes.

§ 11. Dersom Erstatningsspørgsmaalet ikke ved saadan For-
retning som nævnt i § 10 bliver afgjort i Mindelighed, paaligger
det den Skadelidte, om han vil forfølge sin Erstatningspaa-
stand, snarest muligt hos Distriktets Lensmand eller nogen Anden, som
af Amtmanden maatte være bemyndiget til at afholde deslige For-
retninger, at begjære Besigtelsesforretning paa Aastedet til Burde-
ring af Skaden. Til denne Forretning, hvortil Administrator op-
nævner 2 Lagrettesmænd blandt det i Lov af 28de August 1854
§ 18 foreskrevne Udvalg, eller, hvis saadanne Mænd ikke uden
Tidsspilde kunne faaes tilstede — af det almindelige Lagrettes-
mandtal — skal den Skyldige, om han kjendes, eller hvor der er
Spørgsmaal om saadan Fællesansvarlighed, som i § 9 3die Ved

2 Juni. omhandles, vedkommende Formand eller Næstformand indvarles ved Raldelse, som bør forkyndes senest Dagen før Forretningen, om den, som skal indvarles, opholder sig inden en Omkreds af 20 Kilometer fra Forretningsstedet. Opholder han sig i længere Afstand fra samme, forlænges Varfelstiden med 24 Timer for hver 20 Kilometer. Skulde det Tilfælde indtræffe, at det ikke er muligt at faa indkaldt eller varlet den Skyldige eller vedkommende Formand eller Næstformand s. Ex. fordi de allerede have forladt Distriktet uden i betimelig Tid at opgive for Administrator nogen inden Distriktet bosat Mand, som paa deres Vegne kan indkaldes, bør Forretningen dog afholdes, idet Administrator til Protokollen afgiver Forklaring om Grunden til, at Vedkommende ikke er varlet. I deslige Tilfælde bør saavel Administrator som Skjønsmændene stadig have sin Opmærksomhed henvendt paa, at de Fraværende ikke forurettes. Ved Besigtelsesforretningen skal den Skadelidte fremstille de Mænd, som i Tilfælde have afholdt den første Besigtelse, eller, hvis dertil ikke er Anledning, fremlægge deres skriftlige Bevidnelse om dennes Udsald. I fornødent Fald bør han derhos forevise det Hjemmelsdokument, hvorpaa hans Eiendoms- eller Brugsret til den Mark, paa hvilken Skaden er stæet, grunder sig. De Mænd, som afholder Forretningen, skulle — saavidt muligt — søge at tilveiebringe og i Protokollen indtage nøiagtig Forklaring angaaende Skadens Oprindelse og Omfang, Stedets Beliggenhed og Besaffenhed, om Marken er indhegnet eller uindhegnet m. m. saavelsom ogsaa om den eller de Personer, der eie de Aen, som have bevirket Skaden, disses Motal og Storrelsen af de Gjorder, de tilhøre.

Enhver, som er tilstede der, hvor Forretningen holdes, er pligtig til paa Administrators Opfordring at afgive Forklaring om Alt, som kan være ham bekjendt og tjene til Oplysning i Sagen, og staar han for Indholdet af sin Forklaring til Ansvar, som om den var afgivet for Retten.

Skjønsmændene skulle ved Taxten tage nøie Hensyn saavel til Jordens Besaffenhed og Frugtbarhed, dens større eller mindre Rydning eller Dyrkning, Avlingens Godhed, og hvorvidt Bosæ og saa har bidraget til Skaden, som ogsaa, hvor Skade er anrettet paa Udmærk, til de Omstændigheder, hvorpaa efter § 9, 4de Led, Erstatningspligten i dette Tilfælde beror, samt til enhver anden Omstændighed, som har Indflydelse paa Skadeserstatningens Storrelse. Forøvrigt bør Mændene afgive til Protokollen Erklæring under Eds Tilbud, hvis de ikke forhen have aflagt Lagrettesed, eller i Kraft af tidligere Ed, om at Taxten er afgivet efter Overbevisning og bedste Skjøn. Administrator bør, forinden Forretningen begynder, foreholde Skjønsmændene de Pligter, som paa Grund af foranstaaende Bestemmelser paahvile dem, og derom gjøre Tilførsel i Protokollen.

Administrator, som ved Taxten ikke har Stemme undtagen 2 Juni. i Tilfælde af Uenighed mellem Skjønsmændene, i hvilket Fald han gjør Udslaget, skal dog i ethvert Tilfælde til Slutning tilføre Protokollen sin Erklæring om, hvorvidt han anseer den satte Taxt rimelig og billig, og hvorvidt han forøvrigt i nogen Henseende har Noget at bemærke, som kan have Indflydelse paa Sagen.

Inden Forretningen slutter, skal Administrator søge at tilveiebringe Forlig mellem Parterne. Indgaaes Forlig, har dette samme Virkning, som om det var indgaaet ved Forligelseskommissionen.

Det Skjøn, som omhandles i denne §, kan i Tilfælde af Rettergang forandres af Dommer og Lagrette, om samme dertil finder Grund.

§ 12. I Anledning af de i § 11 omhandlede Undersøjjonsforretninger tilkommer Forretningens Bestyrer for Tilsigelse af hver af Lagrettesmændene Kr. 0.80, for Forretningens Afholdelse Kr. 4 daglig og for dens Beskrivelse Kr. 0.70 for Arket samt derhos den for Lensmænd bestemte Skjds- og Diætgodtgjørelse. For Opnævnelse af Mænd og for Bekræftning betales Intet. Lagrettesmændene tilkommer Kr. 1.60 for hver Dag, Forretningen varer.

§ 13. Er Sagen heller ikke under den i § 11 omhandlede Forretning bleven afgjort ved Forlig, har Administrator, dersom den Skadelidte forlanger det, at indsende Udskrift af Forretningen med derunder fremlagte Dokumenter til vedkommende Amtmand, ledsaget af sin Erklæring angaaende de Mænds Troverdighed, der i Tilfælde have afholdt den foreløbige Besigtelse, hvorefter Amtmanden strax eller efter foretagen yderligere Undersøgelse, om saadan findes nødvendig, afgjør, om der er stjellig Grund til Sagsanlæg. I bekræftende Fald foranstalter han Tiltale i de for offentlige Politisager gjældende Former — hvorved dog Nødvendigheden af Forelæg bortfalder — mod den eller dem, som enten ved de fremkomne Oplysninger maa ansees overførte at være de Skyldige eller ifølge § 9 ere de for Tilfældet Erstatningspligtige. Sager af dette Slags blive efter Omstændighederne at behandle enten ved Extraret eller ved Thingene. Det skal staa Tiltalte frit at lade møde ved Sagfører.

Er Skade af heromhandlede Bestaaffenhed vel stekt, men af ringe Betydnenhed, kan Amtmanden bestemme, at Tiltale ikke anordnes af det Offentlige, i hvilket Fald den til Amtmanden indsendte Udskrift med Bilage tilstilles den Skadelidte med Tilfjendegivende, at det overlades til ham selv ved privat Sogsmaal at indtale sin Ret.

Heller ikke paatales det Offentlige Sagen i de Landsdele, hvor Distriktsinddeling ikke er indført.

Private Sogsmaal til Indtale af Erstatning for Skade af Ren udfores overensstemmende med denne Lovs Forskrifter, forsa-

2 Juni. vidt de derpaa ere anvendelige, og kan navnlig Indtale af Erstatning ikke finde Sted, medmindre de i §§ 10 og 11 indeholdte Forrifter ere iagttagne. Nødvendigheden af Paaflage til Forligelseskommissionen bortfalder.

§ 14. De i §§ 4, 10, 11, 12 og 13 med Hensyn til Behandlingen af de deri omhandlede Erstatningspørgsmaal givne Forrifter komme ikke til Anvendelse paa deslige Spørgsmaal, naar de opstaa i Sverige, i hvilket Fald de derimod behandles efter der gjældende Lov.

§ 15. Søgmaal mod Lapper i Anledning af saadant Fælsesansvar, som i § 9 er omhandlet, skal rettes mod den, der havde at forrette som Formand i Distriktet paa den Tid, da Skaden skede. Formanden stævnes til paa vedkommende Lappers Vegne at svare i Sagen.

Der som Formanden tror sig istand til at kunne paavise, ved hvis Ren Skade er forarsaget, eller at ogsaa andre end de under hans Tilhyn staaende Lapper bør svare for Skaden, skal han lade Stevningen forkynde for den eller de Skyldige, eller i sidste Fald for dem, mod hvem Paastand om Delagtighed i Erstatningspligten fremsættes, for at de selv kunne svare i Sagen.

Hvis der i de i denne § omhandlede Tilfælde ikke er Adgang til at stævne Formanden, skal Stevningen forkyndes for de Lapper, mod hvem Ansvar søges gjort gjældende, og gjælder da for disses Vedkommende, hvad ovenfor i denne § om Formanden er bestemt.

I ethvert Fald maa den eller de Skyldige selv indstævnes, forsaavidt der mod Nogen agtes nedlagt Paastand om Idømmelse af Bøder.

Bliver Erstatning efter § 9 No. 3 eller 4 at paalægge flere Personer, skal det for hver Enkelt's Vedkommende i Dommen fastsættes, hvor meget han har at udrede.

§ 16. Have Lapper fra begge Riger havt Tilhold i noget Distrikt paa den Tid, da der er skeet Skade, hvoraf Fælsesansvar ifølge § 9 No. 3 eller 4 kan opstaa, skal Indkaldelse efter §§ 10 og 11 samt Stevning efter § 15 rettes saavel til den svenske som til den norske Formand.

§ 17. Lap, som i Henhold til § 9 No. 3 eller 4 er bleven idømt Ansvar for indtruffen Skade eller, efter at Burdering af Skaden overensstemmende med § 11 har fundet Sted, har indgaaet Forlig om Erleggelse af en ikke større Erstatningssum, end der ved saadan Burdering er bestemt, med paaløbende Omkostninger, har, naar han senere opdager, at Skaden er forvoldt af Ren tilhørende nogen Anden, eller at andre Lapper paa den Tid, da Skaden skede, havde Ren inden Distriktet og saaledes bør deltage i Skadeserstatningen, Ret til at reise Søgmaal om Tilbagebetaling af, hvad han har udlagt eller den Del deraf, som falder paa

de øvrige Lapper. Saadant Søgemaal maa dog senest anhängig= 2 Anni. gjøres inden 2 Aar, efter at Staden er skeet.

§ 18. Lovligt Varsel til Lapper, naar de i deres Hjemland stævnes til en Domstol i det andet Rige, er 3 Maaneders. Den, hvis Opholdssted ifølge Bevidnelse fra vedkommende Lensmand ikke kjendes, gives 3 Maaneders Varsel gjennem Stevningens Læsning ved, eller i Sverige, i Kirken i det Sogn, hvor han senest horte hjemme.

§ 19. 1. Dersom Nogen ulovligen sælder eller mishandler Lappernes Ren, skal han — foruden fuld Erstatning for Staden — erlægge Bøder af indtil Kr. 40, saafremt ikke Forseelsen efter den almindelige Lovgivning medfører større Ansvar. Samme Bestemmelse gælder, om Nogen med Forsæt eller af grov Uagtsomhed forvolder, at Ren ved Skræmmeskud, Hunde eller paa nogen anden utilbørlig Maade ufredes paa sine retsmæssige Opholdssteder, eller søger at fordrive dem derfra.

2. Ufredes Ren paa tilladt Opholdssted af Hund, bliver Skade, som derved tilføies Renen, om den end ikke er forarsaget ved Nogens Forsæt eller Uagtsomhed, fuldtud at erstatte af Hundens Eier.

3. I de Egne, hvor Distriktsinddeling finder Sted, skulle i den Tid af Aaret, Lapper fra det andet Rige ifølge § 3 have Ret til at opholde sig der med Ren, de Fastboendes Hunde enten holdes bundne eller være forshnede med Klubbe, dog saaledes, at vedkommende Amtmand eller Landshøvding for visse Trakter eller Tilfælde kan tilstede Undtagelse fra nævnte Forskrift, naar det findes at kunne ske, uden at det ved samme tilføjede Diemed forsejles. De nærmere Forskrifter om Klubbens Størrelse og om Klubningen forøvrigt gives af Amtmanden eller Landshøvdingen, som ligeledes kan bestemme, at de Fastboendes Hunde i nævnte Tid skulle holdes bundne eller klubbede i Trakt, hvor Distriktsinddeling ikke er indført. Hund, som har den Bane at jage Ren ogsaa paa dennes tilladte Opholdssted eller at dræbe den, bør af Hundeeieren efter Paalæg af Politiet dræbes, og paaligger det Politiet, hvis saadant af Eieren forsonnes, strax at lade Hunden dræbe. Undlader Hundens Eier at efterkomme de nævnte Paabud og Regler, straffes han med indtil 40 Kroners Bøder.

4. Naar nogen Lap for vedkommende Lensmand eller den, som af Amtmanden bemyndiges til at behandle deslige Sager, fører Klage over saadan Fornærmelse som ovenfor i 1ste og 2det Ved omhandlet, skal Vedkommende efter foreløbig Undersøgelse snarest muligt, — saafremt han ikke formaar mellem Parterne at tilvejebringe Forlig, i Tilfælde af hvis Opnaaelse Straffeaansvar bortfalder, — gjøre Indberetning om Sagen til Amtmanden eller Landshøvdingen, som, hvis der findes Tvivl til at drage Nogen til Ansvar, skal foranstalte Sagen paataalt af det Offentlige, i Norge

2 Juni. efter de i § 13 indeholdte Forrifter, men i modsæt Fald sende Indberetningen til den Stadelidte med Tilfjendegivende, at det overlades til denne selv at afhængiggjøre Sagen for Retten, i hvilket Fald den dog ikke behøver først at paaflages ved Forligelseskommissionen.

§ 20. De i §§ 3, 4 og 7 samt 19, 3die Ved, omhandlede Overtrædelser paaales i Norge efter Amtmandens Foranstaltning ved Politiret. I Sverige skulde Overtrædelser af disse §§ ogsaa være underkastede offentlig Diltale.

§ 21. I Sverige skal Forkyndelse af norske Domme, affagte i Henhold til nærværende Lov og, forsaavidt Sagen er paataalt af det Offentlige, Indhentelse af Domsældtes Erklæring angaaende sammes Appæl ske ved Kronebetjenten med Vidue eller ved 2 Stevningsmænd eller Nævndemænd. Forlanger den Domsældte Appæl, paaligger det dem at tilfjendegive ham, „at Indankningen, forsaavidt han efter Sagens Beskaffenhed har Ret til at forlange den, vil finde Sted, uden at han om samme kan vente at erholde yderligere Underretning“. Herom bør Mændene i Forbindelse med Forkyndelsen give Dommen den fornødne Paategning, hvorefter den senere af Vridigheden foretagne Appellationspaategning ikke bliver at forkynde den Domsældte. I Sager, der ifølge § 15 ere rettede mod vedkommende Formand, skal Dommen forkyndes for Formanden, der har at afgive Erklæring angaaende dens Appæl.

§ 22. Domme, hvorved Noget i det ene Rige er sædlet til Bøder eller Skadeserstatning efter denne Lov, kunne fuldbyrdes i det andet Rige, forsaavidt Dommen er endelig, af den Domsældte er vedtagen, eller, naar Dommen er affagt i Norge, Appellationsfristen for samme er udløben, eller, forsaavidt angaar Dom i offentlig anlagt Sag, denne er bleven forkyndt for den Domsældte, uden at han har begjært Paaanke. Naar Fuldbyrkelse af en i det ene Rige affagt Dom skal ske i det andet, har Vedkommende at henvende sig til Amtmanden eller Landskhovdingen i det Amt eller Lehn, hvor Dommen er affagt. Er foranførte Betingelse for Fuldbyrdelsen tilstede, har denne med Bevidnelse herom at overfende Dokumenterne til vedkommende Landskhovding eller Amtmand i det andet Rige, som foranstalter Dommen fuldbyrdet og det indbrevne Beløb tilstillet førstnævnte Amtmand eller Landskhovding. De her om Domme givne Forrifter gjælde ogsaa om saadanne i Spørgsmaal om Erstatning for Skade, som i denne Lov omhandles, indgaaede Forlig, hvilke af vedkommende Parter, Formænd eller Næstformænd ere afsluttede enten for Retten eller under nogen i § 11 omhandlet Besigtelsesforretning, og bør vedkommende Amtmand eller Landskhovding, naar saadant Forlig, indgaaet i det ene Rige, sendes til Fuldbyrkelse i det andet, tillige meddele Erklæring om, at Forliget efter det førstnævnte Lands Love har samme bindende Virkning som en endelig Dom.

Er Dom eller Forlig, som kan kræves fuldbyrdet i ethvert 2 Juni. af Rigerne, assagt eller indgaaet i Sag angaaende Fællesansvar efter § 9 No. 3 eller 4, skal vedkommende Amtmand eller Landshøvding i det Rige, hvori Staden er steet, efter Forlangende fra den, hvem Erstatningen tilkommer, lade Beløbet forskudsvis udbetale til ham, og forsaavidt den endelige Udbetale deraf paaligger Undersaatter af det andet Rige, sende vedkommende Landshøvding eller Amtmand i dette bekræftet Afskrift af Dommen eller Forliget med Begjæring om Refusion. Saadan Refusion bliver da foreløbig at udrede af offentlige Midler. Hos de Erstatningspligtige kunne de heromhandlede Forskud inddrives paa samme Maade som for Skatter bestemt.

Med Hensyn til Bøders Afsoning forholdes efter Lovgivningen i det Rige, hvor Bøderne søges inddrevne.

§ 23. I de Sager, hvori norsk Lap er Part i Sverige, eller svensk Lap er Part i Norge, finder Brug af stemplet Papir ikke Sted.

§ 24. Iøvrigt blive de i hvert Rige i Almindelighed gjældende Love at anvende med Hensyn til Lapperne under deres Ophold derved.

§ 25. Naar der i denne Lov handles om Lappernes Ren, forstaaes derved ikke alene deres egne, men ogsaa Andres Ren, der ere under deres Tilsyn.

Fastboende, som have Ren under Bevogtning af Lapper, have med Hensyn til sine Dyr de samme Forpligtelser, som efter denne Lov paahviler Lapper, hvis Ren ere under Andres Bevogtning.

§ 26. Embeds- og Bestillingsmænd, iærdeleshed Amtmænd og Landshøvdinge, skulle have Indseende med, at de overslyttende Lapper ikke krænktes i Udøvelsen af de dem tillagte Rettigheder.

§ 27. Derjom i noget af Rigerne paa noget dist Omraade ved Kysten eller inde i Landet Renholdet findes at være den jordbrugende Befolkning i særdeles Grad til Uleilighed, kan Kongen afgive Bestemmelse om, at saadant Omraade unddrages Lappernes Betersret, mod at der anvises dem fornøden Betesmark paa andre Strækninger, som dertil kunne ansees tjenlige, og som tilhøre Staten.

Betesmark, som saaledes bliver Lapperne anvist, maa i den Udstrækning, hvori samme fornødiges til at afgive Bete for de Ren, der Mar om andet derhen føres, ikke underkastes Indgreb ved Rydning, Dyrkning, Sæterbrug eller Græsning af Bosk. Dog skal det under alle Omstændigheder være det Offentlige usorment i saadan Mark at lade opryddte og dyrkede Pladse, bestemte til Skudsstationer eller til Herberger for Reisende.

§ 28. Viser det sig nødvendigt i det i forrige § omhandlede Tilfælde eller for at aabne Lapperne de fornødne Veie til de-

2 Juni. res. Betsmarfer, eller til Opjorelse af Gjaerder til Forebyggelse af Skade ved Ren, at anvende Jord, som er i privat Eie eller Brug, er Eieren eller Brugeren, naar det af det Offentlige forlanges, pligtig at afstaa samme mod Erstatning, hvilken i Mangel af mindelig Overenskomst bestemmes i Norge ved Tugt og i Sverige efter gjældende Forordning angaaende Jords Afstaaelse til offentlig Brug.

§ 29. De Bestemmelser i denne Lov, som ordne Forholdet mellem Lapperne og den jordbrugende Befolkning, gjælde ikke inden Finmarkens Amt. Skulde svensk Lap søge Sommerbete i nævnte Amt for sine Ren, gaar han ind under de for Amtets norske Lapper særskilt gjældende Bestemmelser.

§ 30. Denne Lov træder i Kraft fra den Dag, Kongen for begge Riger bestemmer, efter at modsvarende Regler ere vedtagne for Sveriges Vedkommende.

Den forbliver gjældende i 15 — femten — Aar fra nævnte Dag. Er ikke inden Udløbet af denne Tid ny sælles Lov blevet antagen i begge Riger, skal 1ste Tillæg eller Rodicil til Traktaten af 7/18 Oktober 1751, som medens nærværende Lov er gjældende, ikke kommer til Anvendelse, atter træde i Kraft. Herved er dog Intet afgjort med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt noget af Rigerne har Ret til at fratræde denne Rodicil.

Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte denne Beslutning som Lov.

Givet paa Stockholms Slot den 2den Juni 1883.

Under Vor Haand og Rigets Segl.

S c a r.

(L. S.)

R. Rierulf.

Lehmann.

2 Juni.

Kongelig Resolution

af 2den Juni.

Den af Stortthinget under 16de Mai 1883 fattede Beslutning, saalydende:

„Fra og med den Dag, da den mellem de forenede Riger og Spanien under 15de Marts dette Aar afsluttede Handelsstraktat